

Redovisning av statliga myndigheters intäkter och kostnader 2021 för prövning och tillsyn enligt miljöbalken

Redovisning till regeringen enligt 10 kap. 7 § förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken april 2022

Innehåll

SAMMANFATTNING	3
OM SAMMANSTÄLLNINGEN	4
Krav på redovisning	4
Metod och avgränsningar	4
Särskilt om länsstyrelsernas redovisningar	4
SAMMANSTÄLLNING AV DOMSTOLSVERKETS REDOVISNING	6
Domstolsverkets redovisning	6
SAMMANSTÄLLNING AV NATURVÅRDSVERKETS, HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETENS OCH KAMMARKOLLEGIETS REDOVISNINGAR	8
Havs- och Vattenmyndighetens redovisning	9
Naturvårdsverkets redovisning	9
Kammarkollegiets redovisning	10
LÄNSSTYRELSESNAS REDOVISNINGAR	11
Länsstyrelsernas intäkter och kostnader för prövning och tillsyn (3 §)	11
Länsstyrelsernas redovisning av tillsyn som inte kan täckas av avgifter enligt FAPT (4 §)	14
Länsstyrelsernas kommentarer och tillägg till redovisningen	15
ANALYSER OCH SLUTSATSER	16
Statens samlade intäkter och kostnader för tillsyn och prövning	16
Kostnadstäckningsgrad för prövning av miljöfarlig verksamhet	17
Kostnadstäckningsgrad för prövning av tillståndspliktig vattenverksamhet i mark- och miljödomstol	18
Domstolsverkets och de centrala myndigheternas intäkter och kostnader	19
Länsstyrelsernas redovisning	20
Länsstyrelsernas intäkter och kostnader för prövning och tillsyn (3§)	20
Kostnad för utförd tillsyn jämfört med avgiftsintäkter	22
Länsstyrelsernas beräknade kostnader för nödvändiga tillsynsåtgärder som inte kan täckas av avgifterna i FAPT (4 §)	24
UTVECKLINGSBEHOV	26
Förbättrad bild av länsstyrelsernas kostnader för tillsyn och prövning	26
Domstolarnas redovisning av kostnader	26
Förslag om justerade avgifter för bättre kostnadstäckning	27

Sammanfattning

Naturvårdsverket ska årligen till regeringen, i enlighet med 10 kap. 7 § förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken (FAPT), redovisa ett antal uppgifter om statliga myndigheters intäkter och kostnader för tillsyn och prövning. I denna, den sjätte redovisningen, konstateras följande:

- I årets rapport summeras de statliga myndigheternas kostnader och intäkter för tillsyn, samråd samt prövning i miljöprövningsdelegationerna och mark- och miljödomstolen avseende miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet i första instans. Intäkterna för detta uppgår till nästan **200 miljoner kronor** medan kostnaderna uppgår till **306 miljoner kronor**, se tabell 7. Kostnader för överprövningar ingår inte. De totala intäkterna är i stort sett detsamma som för föregående år, medan kostnaderna har ökat något.
- Kostnadstäckningsgraden år 2021 för statens arbete med tillståndsprövning i första instans avseende miljöfarlig verksamhet är inte högre än **75 procent**.
- Kostnadstäckningsgraden för mark- och miljödomstolarnas arbete med tillståndsprövning av vattenverksamhet är cirka **70 procent**. Räknat på statens totala intäkter och kostnader för prövning av vattenverksamhet (ej markavvattning) var kostnadstäckningsgraden cirka 35 procent år 2021.
- Kostnadstäckningsgraden år 2021 för länsstyrelsernas tillsyn av vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet bedöms vara **15** respektive **60 procent**.
- Länsstyrelsernas intäkter och kostnader redovisas i denna rapport dels uppdelat, dels sammanställt, se tabell 3, 4 och 5. En kompletterande redovisning görs för att påvisa förhållandet mellan länsstyrelsernas kostnader och avgiftsintäkter för tillsyn av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet, se figur 4 och 5. Av dessa framkommer länsstyrelsernas varierande grad av motprestation i förhållande till avgiftsuttag. Vattenverksamheter är i hög grad finansierad av skattemedel istället för avgifter vilket blir tydligt av den kompletterande redovisningen (figur 4).
- Länsstyrelserna ska beräkna de nödvändiga tillsynsåtgärder som inte kan täckas av tillsynsavgifter enligt förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Behovet av resurser uppgår enligt länsstyrelsen till drygt **680 miljoner kronor** medan avgiftsintäkterna uppgår till cirka **95 miljoner kronor**. Den tillsyn som inte kan täckas av avgifter uppgår således till cirka **585 miljoner kronor** vilket innebär en liten ökning från föregående år. Det finns dock en del frågetecken kring dessa beräkningar som bör beaktas. Se tabell 6 och resonemang om metodiken i avsnittet om länsstyrelsens beräknade kostnader för tillsyn.
- Naturvårdsverket bedömer att redovisningen väl belyser att tillsyn och prövning inom miljöfarliga verksamheter och vattenverksamheter inte har kostnadstäckning. Med anledning av att Naturvårdsverket i regeringsuppdraget ”Uppdraget att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken (M2020/00666/Me)” föreslår nya och justerade avgifter görs inga ytterligare förslag i denna redovisning.

Om sammanställningen

Krav på redovisning

Naturvårdsverket ska enligt 10 kap. 7 § förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken (FAPT), sammanställa uppgifter om intäkter och kostnader för prövning och tillsyn som Domstolsverket, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet samt länsstyrelserna ska redovisa till Naturvårdsverket. Sammanställningen ska lämnas till regeringen senast den 15 april varje år. Naturvårdsverket ska även göra en årlig uppföljning och lämna eventuella förslag med anledning av resultatet. Kraven som ställs på myndigheternas redovisningar av intäkter och kostnader framgår i sin helhet i 10 kap. 1–7 §§ FAPT.

För 10 kap. 1–3 §§ FAPT gäller att kostnader ska innefatta samtliga kostnader med undantag för kostnader som kan härröras till prövning av civilrättsliga frågor. Kostnaderna som ska redovisas avser full kostnadstäckning vilket inkluderar lönekostnader, kostnader för overhead, resekostnader, traktamenten, konsultarvoden och liknande.

Enligt 10 kap. 5 § FAPT ska länsstyrelserna samverka för en enhetlig redovisning av 3 och 4 §§. Se avsnittet ”Särskilt om länsstyrelsernas redovisningar” för redogörelse för hur länsstyrelserna har samverkat.

Enligt 10 kap. 6 § FAPT ska redovisningarna av 1–4 §§ göras elektroniskt till Naturvårdsverket på det sätt som Naturvårdsverket behöver för sin sammanställning och uppföljning. Se avsnitt ”Metod och avgränsningar” för redogörelse för hur Naturvårdsverket samlat in de enskilda myndigheternas redovisningar.

Metod och avgränsningar

Denna sammanställning innehåller utvalda uppgifter och sammanställningar som myndigheterna lämnat till Naturvårdsverket. Naturvårdsverket vill också framhäva att uppgifterna till viss del är uppskattningar och att myndigheterna gjort egna reservationer i sina redovisningar. Myndigheterna ansvarar själva för kvalitetssäkring av sina redovisade uppgifter. Naturvårdsverket lämnade den 7 januari 2022 information till de berörda myndigheterna om hur de ska redovisa sina uppgifter till Naturvårdsverket.

Särskilt om länsstyrelsernas redovisningar

Liksom tidigare år har länsstyrelserna samverkat för en enhetlig redovisning av 10 kap. 3–4 §§ FAPT. Samverkan mellan länsstyrelserna har skett på två sätt:

1. För redovisningen av 3 § har varje länsstyrelse via sina stödsystem rapporterat intäkter och kostnader för prövning och tillsyn till länsstyrelsernas gemensamma ekonomiadministration i (EA-förvaltningen i Örebro) som har sammanställt och redovisat uppgifterna till Naturvårdsverket.
2. För redovisningen av 4 § har Miljösamverkan Sveriges modell för behovsutredning använts. Liksom för tidigare års redovisningar har kostnader för *nödvändiga tillsynsåtgärder* likställts med kostnader för de tillsynsbehov

som anges i länsstyrelsernas behovsutredningar. Av Miljösamverkan Sveriges beskrivning till modellen för behovsutredningar framgår att
”Behovsutredningen ska inriktas på att beskriva det välavvägda och realistiska tillsynsbehovet så långt det är möjligt. Det ger ett rimligt behov att förhålla sig till vid de prioriteringar som behöver göras jämfört med tillgängliga resurser och andra förutsättningar i den fortsatta planeringen”.

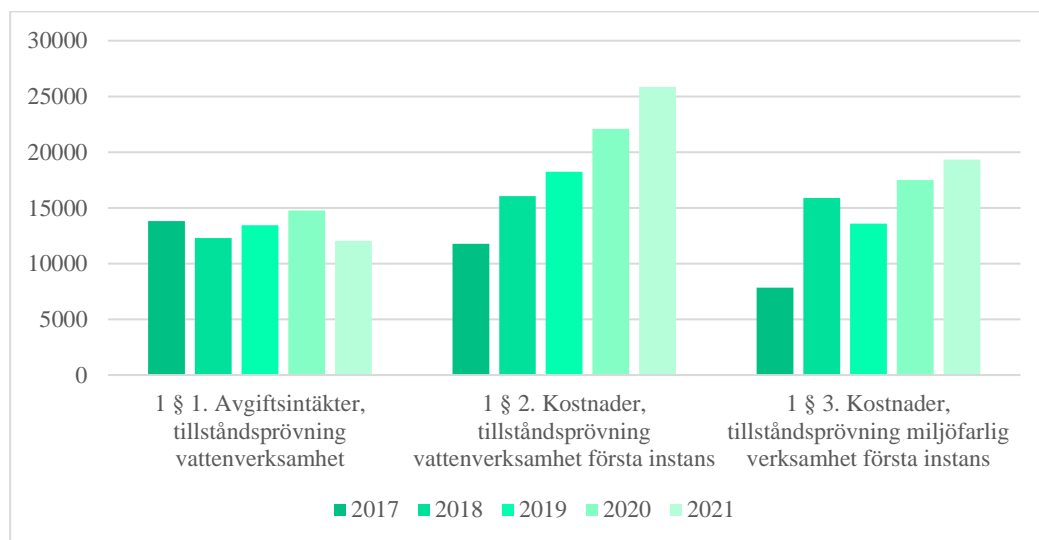
Sammanställning av Domstolsverkets redovisning

Domstolsverket har redovisat kostnader och avgiftsintäkter för domstolarnas mål i första instans, se tabell 1.

Tabell 1. Domstolsverkets redovisade intäkter och kostnader hos domstolarna under 2021 enligt 10 kap. 1 § FAPT.

Redovisning 10 kap 1 § (tkr)	
1 § 1. Avgiftsintäkter, tillståndsprövning vattenverksamhet	12 038
1 § 2. Kostnader, tillståndsprövning vattenverksamhet första instans	25 849
1 § 3. Kostnader, tillståndsprövning miljöfarlig verksamhet första instans	19 323

I figur 1 framgår hur domstolarnas intäkter och kostnader har förändrats över tid.

Figur 1. Domstolarnas intäkter och kostnader under 2017–2021 för tillståndsprövning av vattenverksamheter i första instans samt kostnader för tillståndsprövning miljöfarlig verksamhet i första instans. Beloppen anges i tusentals kronor.

Domstolsverkets redovisning

Likt föregående år bygger domstolarnas redovisning på tidsredovisning under 2 månader som räknas upp till helår. Enligt Domstolsverkets tidigare bedömning kan variationer av vilka mål som domstolarna hanterar under dessa månader påverka resultatet.

Domstolsverket har under 2021 börjat få kostnader med avseende på den *Nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften (NAP)* vilket är en av anledningarna till ökningen gällande kostnader för tillståndsprövning vattenverksamhet. Från och med 2022 kommer kostnader och intäkter att öka med avseende på dessa prövningar. I

enlighet med NAP ska de första ansökningarna ska lämnas in den 1 februari 2022 och de sista ansökningarna ska lämnas in senast den 1 februari 2037.

Sammanställning av Naturvårdsverkets, Havs- och vattenmyndighetens och Kammarkollegiets redovisningar

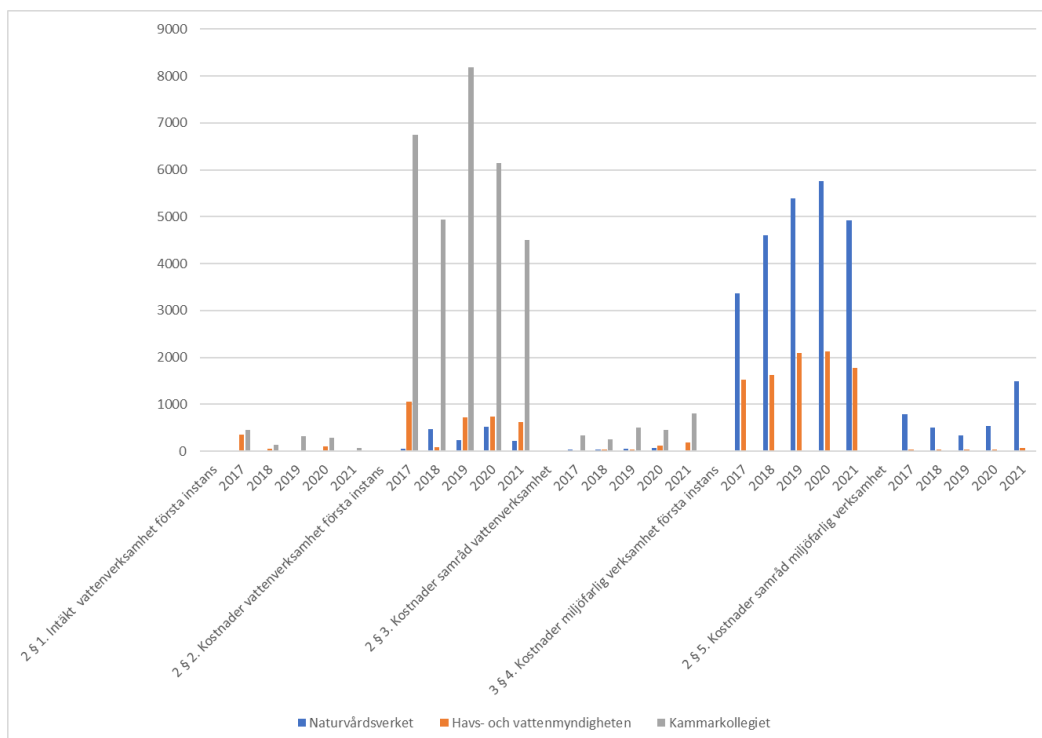
Naturvårdsverkets, Havs- och vattenmyndighetens och Kammarkollegiets redovisade uppgifter framgår av tabell 2.

Tabell 2. Naturvårdsverkets, Havs- och vattenmyndighetens samt Kammarkollegiets redovisning av intäkter och kostnader för prövning under 2021. Beloppen anges i tusentals kronor.

Redovisning 10 kap. 2 § FAPT 2021 (tkr)	Naturvårdsverket	Havs- och Vattenmyndigheten	Kammarkollegiet
2 § 1. Intäkt – ersättning för rättegångskostnader tillståndsprövning vattenverksamhet första instans	0	0	75
2 § 2. Kostnader för medverkan i tillståndsprövning vattenverksamhet första instans i mark- och miljödomstol (ej initiering av prövning enl. 24:7 MB)	212	615	4500
2 § 3. Kostnader för medverkan i samråd för vattenverksamhet	21	190	800
2 § 4. Kostnader för medverkan i tillståndsprövning miljöfarlig verksamhet i första instans i mark- och miljödomstol (ej initiering av prövning enligt 24:7 MB)	4915	1780	0
2 § 5. Kostnader för medverkan i samråd miljöfarlig verksamhet	1491	70	0

I figur 2 framgår hur myndigheternas intäkter respektive kostnader förändrats under de senaste fem åren. Redogörelser för orsakerna till de årliga variationerna framgår i avsnitten för respektive myndighet.

Figur 2. Intäkter och kostnader för Havs- och vattenmyndighetens, Naturvårdsverkets och Kammarkollegiets deltagande i samråd och tillståndsprövning (första instans) av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. Beloppen anges i tusentals kronor.

Havs- och Vattenmyndighetens redovisning

Enligt Havs- och vattenmyndighetens bedömning beror de variationer i kostnader och intäkter som resultaten visar främst på volymen av ärenden och tillgång till handläggare inom myndigheten.

Naturvårdsverkets redovisning

För prövningar av miljöfarlig verksamhet har kostnaderna för deltagande i prövningarna vid mark- och miljödomstolen minskat något. Naturvårdsverket har i sin redovisning framfört att en trolig förklaring till minskningen är att tidsåtgången vid förhandlingar har minskat då de i hög grad kunnat ske digitalt 2021. Att kostnaderna för samråd ökat kan möjligen bero på att större fokus lagts på samrådsskedet men det är en osäker analys.

Naturvårdsverket har under perioden 2017–2021 avstått från att begära ersättning för rättegångskostnader vid tillståndsprövning av vattenverksamheter i första instans.

Kammarkollegiets redovisning

Minskningen gällande kostnaderna för vattenverksamheter under de senaste två åren (2020 och 2021) beror enligt Kammarkollegiet till stor del på att Kammarkollegiet har behövt prioritera mål kopplande till 31 kapitlet miljöbalken gällande fjällnära skog, då de har haft höga balanser avseende den typen av ärenden.

Länsstyrelsernas redovisningar

Länsstyrelsernas intäkter och kostnader för prövning och tillsyn (3 §)

Länsstyrelsernas gemensamma ekonomiadministration i Örebro har sammanställt länsstyrelsernas avgiftsintäkter och kostnader för prövning och tillsyn i enlighet med vad som framgår av 10 kap. 3 § FAPT. I tabell 3 presenteras uppgifterna summerat till kostnader och intäkter för prövning och tillsyn exklusive övriga kostnader.

Länsstyrelserna har också under flera år redovisat så kallade ”Övriga kostnader” för att ge en bild av full kostnadstäckning. Övriga kostnader inkluderar exempelvis chefs myndighetsutövning kopplat till tillsyn och prövning men även annan tid såsom planering och kompetensutveckling. Dessa övriga kostnader uppgår 2021 sammantaget till cirka 130 miljoner kronor för tillsyn och prövning. Dessa kostnader är inkluderade i sammanställningen i tabell 4. De tidsredovisningskoder som avses listas i bilaga 1.

Tabell 3. Sammanställning av länsstyrelsernas kostnader för tillsyn och prövning av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamheter. Uppgifterna redovisas exklusive *övriga kostnader*. Beloppen anges i tusentals kronor.

	Miljöfarlig verksamhet	Vattenverksamhet	Totalt
Intäkter för prövning och tillsyn (tkr)	168 408	18 276	186 684
Kostnader för prövning och tillsyn (tkr)	179 512	72 344	251 856
Differens: Kostnader - Intäkt	-11 104	- 54 068	- 65 172

Tabell 4. Sammanställning av länsstyrelsernas kostnader för tillsyn och prövning av miljöfarliga verksamheter och vattenverksamheter. Uppgifterna redovisas inklusive *övriga kostnader*. Beloppen anges i tusentals kronor.

	Miljöfarlig verksamhet	Vattenverksamhet	Totalt
Intäkter för prövning och tillsyn (tkr)	168 506	18 436	186 942
Kostnader för prövning och tillsyn (tkr)	245 316	138 560	383 876
Differens: Kostnader - Intäkt	-76 810	- 120 124	- 196 934

Tabell 5. Länsstyrelsernas avgiftsintäkter och kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken enligt redovisningskraven samt de övriga kostnader (se även bilaga 1) som länsstyrelsen har uppgett. Beloppen anges i tusentals kronor. Länsstyrelser med asterisk har miljöprövningsdelegation inom länet.

	BLEKINGE	DALARNA*	GOTLAND	GÄVLEBORG	HALLAND*	JÄMTLAND	JÖNKÖPING	KALMAR*	KRONOBERG	NORRBOTTEN*	SKÅNE*	STOCKHOLM*	SÖDERMANLAND	UPPSALA*	VÄRMLAND	VÄSTERBOTTEN*	VÄSTERNORRLAND*	VÄSTMANLAND	VÄSTRA GÖTALAND*	ÖREBRO*	ÖSTERGÖTALAND*	SAMTLIGA LÄNSSTYRELSE
Avgiftsintäkter för prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter	3 628	6 721	1 596	6 847	5 251	3 809	10 576	6 355	4 228	7 962	19 731	10 252	4 439	4 016	8 789	9 192	9 870	5 355	24 257	6 175	9 358	168 408
Kostnader för samråd om beslut om betydande miljöpåverkan för miljöfarlig verksamhet	112	392	241	2	337	126	317	304	173	525	926	181	319	179	500	809	341	353	1 797	199	381	8 514
Kostnader för tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet vid miljöprövningsdelegationen	55	5 639	250	958	2 356	557	570	6 988	521	2 341	12 911	3 700	379	6 059	590	8 877	6 855	236	12 787	3 283	5 281	81 194
Kostnader för medverkan vid tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet i första instans i Mark- och miljödomstol, med undantag för kostnader att initiera tillståndsprövning enligt 24 kap. 7 § miljöbalken	18	284	608	231	504	211	306	66	194	1 280	1 904	771	407	420	332	1 308	982	190	1 539	375	610	12 540
Kostnader för tillsyn över miljöfarlig verksamhet, med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtsalmmätningar	411	1 955	1 102	2 046	1 315	2 991	5 337	2 051	2 843	1 865	7 133	6 866	3 578	946	4 245	5 217	4 883	1 611	14 846	1 551	4 471	77 264
Avgiftsintäkter för tillståndsprövning markavvattning	0	3	0	0	5	21	0	2	0	6	0	0	0	0	0	16	2	0	12	0	5	70
Avgiftsintäkter för handläggning av anmälan av anmälningspliktig vattenverksamhet	194	171	46	227	109	86	224	320	139	258	220	375	217	85	301	129	201	55	642	117	168	4 284
Avgiftsintäkter för tillsyn över markavvattning	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	18
Avgiftsintäkter för tillsyn över vattenverksamhet utom markavvattning	147	941	0	278	544	1 712	245	90	283	1 411	480	505	13	154	0	1 823	1 093	0	1 040	480	390	11 629
Intäkter i form av ersättning för rättegångskostnader vid tillståndsprövning av vattenverksamhet i första instans	0	78	29	28	0	153	0	0	486	0	88	783	283	0	18	0	91	0	236	0	0	2 275
Kostnader för samråd och beslut om betydande miljöpåverkan för vattenverksamhet	26	64	160	158	83	97	196	162	160	238	726	506	133	173	21	246	140	35	821	32	77	4 254
Kostnader för tillståndsprövning av vattenverksamhet i första instans i mark- och miljödomstol, med undantag för kostnader för att initiera tillståndsprövning enligt 24 kap. 7 § miljöbalken	268	77	292	205	35	71	260	178	359	600	1 338	870	125	257	105	615	216	70	947	578	57	7 521
Kostnader för dispensprövning och tillståndsprövning av markavvattning	0	41	1	7	20	79	10	3	27	54	123	30	18	0	6	94	4	0	148	0	28	692
Kostnader för handläggning av anmälan från anmälningspliktig vattenverksamhet	1 672	720	348	874	887	380	1 974	1 639	1 065	2 003	3 400	1 940	1 325	455	1 481	704	1 092	630	4 749	411	1 572	29 319

Kostnader för tillsyn över markavvattning med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalansmälningar	39	16	13	133	126	40	123	0	17	109	217	154	7	73	21	13	12	80	307	48	9	1 555
Kostnader för tillsyn över vattenverksamhet utom markavvattning, men undantag av kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalansmälningar	383	1 255	588	1 168	644	1 133	1 156	526	861	3 366	1 850	2 835	415	189	2 042	1 610	1 422	587	5 117	1 060	796	29 003
Intäkter 10 kap. 3 § FAPT	3969	7 914	1 671	7 380	5 909	5 762	11 045	6 767	5 136	9 637	20 530	11 915	4 952	4 255	9 108	11 160	11 257	5 410	26 192	6 772	9 921	186 684
Summa kostnader sakområden 10 kap. 3 § FAPT	2 984	10 443	3 603	5782	6307	5685	10 249	11 917	6 220	12 381	30 528	17 853	6706	8 751	9 343	19 493	15 947	3 792	43 058	7 537	13 282	251 856
Övriga kostnader	3 400	8 332	2 150	7 296	3 555	4 575	7 454	4 530	5 563	8 153	11 454	9 056	4 854	4 640	4 628	5 339	7 320	7 574	20 241	6 113	3 419	139 645
Totalt intäkter 10 kap. 3 § FAPT samt övriga intäkter	3 969	7 914	1 671	7 478	5 960	5 762	11 045	6 767	5 136	9 637	20 530	11 915	4 952	4 255	9 108	11 160	11 257	5 570	26 192	6 772	9 921	186 993
Totalt kostnader 10 kap. 3 § inl. övriga kostnader	6 384	18 775	5753	13 078	9 862	10 260	17 703	16 447	11 783	20 534	41 982	26 909	11 560	13 391	13 971	24 832	23 267	11 366	63 299	13 650	16 701	391 501

Länsstyrelsernas redovisning av tillsyn som inte kan täckas av avgifter enligt FAPT (4 §)

Enligt 10 kap. 4 § FAPT ska länsstyrelserna redovisa beräknade kostnader för nödvändiga tillsynsåtgärder som enligt länsstyrelsernas bedömning inte kan täckas av avgifter, det vill säga där ett avgiftsuttag enligt FAPT inte är möjligt. Samtliga länsstyrelser använt sig av Miljösamverkan Sveriges modell för behovsutredning för att beräkna behovet av tillsyn som inte kan täckas av avgifter vilket har möjliggjort en enhetlig redovisning. Uppgifterna redovisas sammanställt i tabell 6.

Tabell 6. Länsstyrelsernas beräknade behov av tillsynsåtgärder som inte kan täckas av avgifter enligt FAPT

Tillsynsområde	Tillsynsbehov (h)	Totalt behov av resurs (h)	Kostnad tillsynsbehov (tkr)	Intäkt tillsynsavgift (tkr)	Redovisning 4 § (tkr)
Naturvård	134 251	179 001	143 201	81	143 120
Vattenverksamhet	233 708	311 611	249 288	15 551	233 737
Vattenskyddsområde	9 812	13 081	10 466	0	10 465
Miljöskydd	207 996	277 329	221 862	78 486	143 376
Förorenade områden	57 676	76 902	61 521	382	61 139

I Miljösamverkan Sveriges modell likställs länsstyrelsernas beräknade kostnader för sådan nödvändig tillsyn som inte kan täckas av avgifter med länsstyrelsernas behovsutredningar minus de avgiftsintäkter som länsstyrelserna har haft. I behovsutredningarna listas antalet tillsynsobjekt som länsstyrelserna har tillsynsansvar över. Sedan multipliceras antalet objekt med en schablontid. Schablontiden skiljer sig åt beroende på objekttypens komplexitet. Exempelvis anser länsstyrelserna att tillsynsbehovet av IED-anläggningar är större än vad avgiftsuttaget ger stöd för. I viss mån kan regional anpassning av modellen göras för att den bättre ska överensstämja med länets förutsättningar. Exempelvis har Länsstyrelsen Gotland justerat modellen så att täktverksamheter, som de bedömer på Gotland medför ökade risker för konflikt med vattentillgång och naturvård, har viktats upp. Miljösamverkan Sveriges modell utgör således ett stöd för att bedöma tillsynsbehovet i timmar för all miljöbalkstillsyn.

Enligt länsstyrelsernas bedömningar uppgår det totala behovet av tillsynsresurser för miljöbalkstillsynen till cirka 860 000 timmar. Dessa timmar innefattar även tid som behövs för att utföra tillsynsuppdraget såsom förberedelser, chefstid med mera. Länsstyrelserna beräknar kostnaden för att utföra denna tillsyn genom att

multiplitera det totala timantalet med 800 kr, vilket är det belopp FAPT anger när timtaxa för tillsyn anges, exempelvis för tillsyn av vattenverksamheter. Länsstyrelsernas beräknade totalkostnad för tillsyn uppgår till cirka 680 miljoner kronor. Genom att subtrahera totalkostnaden med de intäkter som länsstyrelsen haft under året framkommer beräknade kostnader för nödvändiga tillsynsåtgärder som inte kan täckas av avgifter enligt förordningen. Dessa uppgår enligt länsstyrelsernas beräkningar till cirka 585 miljoner kronor.

Länsstyrelsernas kommentarer och tillägg till redovisningen

I enlighet med 4 § FAPT ska länsstyrelserna ange skälen till sina bedömningar med avseende på beräknade kostnader för nödvändiga tillsynsåtgärder som enligt länsstyrelsernas bedömning inte kan täckas av avgifterna. Ingen av länsstyrelserna har utvecklat sina skäl men en del har lämnat kommentarer och medskick till redovisningen. Dessa sammanfattas nedan:

- Länsstyrelsen Gotland lyfter bland annat att Covid 19-relaterad tillsyn har prioriterats vilket har inneburit att annan tillsyn har fått stå åt sidan. De anger att den rådande finansieringen av sakverksamheterna på myndigheten gör det helt orealistiskt att nå upp till nivån som behovsutredningen kommer fram till.
- Länsstyrelsen Norrbotten konstaterar att modellen för behovsutredning bygger på allmänna antaganden och till viss del schabloner. De anger att de i viss mån skulle kunna förbättra intäkterna genom att ta ut avgifter inom alla tillsynsområden, där det är möjligt. Inom tillsynsområdet vattenverksamheter tas tillsynsavgifter ut för dammsäkerhetstillsyn och inte fullt ut inom annan tillsyn av vattenverksamheter.
- Länsstyrelsen Gävleborg anger i sin redovisning att utförd tillsyn under 2021 motsvarar cirka 55 procent av det bedömda behovet enligt behovsutredningsmallen. Anledningen till att 45 procent av bedömt behov inte utförs beror på att det inte är möjligt att ta ut avgifter för sådant som inte görs, det vill säga tillsyn som är bortprioriterad på grund av att de personella resurserna inte motsvarar tillsynsbehovet. Andra skäl är utförandet av arbetsuppgifter där det saknas möjlighet att ta ut avgifter och arbetsuppgifter där avgiften är fastställd men inte motsvarar de faktiska kostnaderna, däribland gränsöverskridande avfallstransporter och anmälningspliktig vattenverksamhet. Utöver detta finns det även arbetsuppgifter där det inte är tillåtet att ta ut avgifter, till exempel vid obefogade klagomålsärenden. Av den utförda tillsynen bedömer Länsstyrelsen Gävleborg att det är möjlighet att ta ut avgift för omkring 50 procent av tiden
- Länsstyrelsen Stockholm redovisar separat det uppdämda behovet och tidsåtgången för handläggning av äldre ärenden som ännu inte har avslutats, den så kallade "ryggsäcken". Dessa synliggörs inte i Miljösamverkan Sveriges modell.

Analys och slutsatser

Statens samlade intäkter och kostnader för tillsyn och prövning

Av tabell 7¹ framgår summerade intäkter och kostnader för tillsyn, samråd och prövning avseende miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. I intäkterna inkluderas även ersättningar för rättegångskostnader i mål om vattenverksamhet.

Tabell 7. Statens intäkter och kostnader för tillsyn, samråd och prövning av miljöfarliga verksamheter respektive vattenverksamhet.

Intäkter och kostnader	Miljöfarlig verksamhet (tkr)	Vattenverksamhet (tkr)	Totalt (tkr)
Länsstyrelsens intäkter	168 408	18 436	186 844
Länsstyrelsens kostnader	179 512	72 344	251 856
Övriga statliga myndigheters intäkter	-	12 113	12 113
Övriga statliga myndigheters kostnader	27 579	26 887	54 466
Totala intäkter	168 408	30 549	198 957
Totala kostnader	207 091	99 231	306 322

Naturvårdsverket har i likhet med tidigare år valt att inte ta med länsstyrelsernas *övriga kostnader* i tabell 7 med anledning av att det är troligt att många län i denna post får med kostnader för annat arbete än vad som kan anses vara avgiftsgrundande inom tillsyn och prövning. Det innebär att länsstyrelsernas kostnader i tabell 7 är underskattade då en del av de *övriga kostnaderna* är sådana kostnader som bör räknas in i full kostnadstäckning. Se även resonemang nedan under avsnittet *Länsstyrelsernas intäkter och kostnader för prövning och tillsyn (3§)*.

Det bör noteras att tabell 7 inte omfattar all den tillsyn enligt miljöbalken som länsstyrelsen bedriver. Enligt miljöbalken 10 kap. 3 § FAPT ställs endast krav på

¹ I tabellen redovisas länsstyrelsernas kostnader och exklusive "övriga kostnader" på ca 130 miljoner kronor som ytterligare beskrivs i avsnittet om länsstyrelsernas intäkter och kostnader för prövning och tillsyn.

redovisning av uppgifter om vattenverksamheter och miljöfarliga verksamheter. Det innebär till exempel att kostnader för tillsyn över förorenade områden, skyddade områden och naturtillsyn inte ingår.

När länsstyrelsernas intäkter och kostnader för tillsyn och provning jämförs behöver också beaktas att länsstyrelsernas avgiftsuttag för miljöfarliga verksamheter är tänkta att finansiera såväl länsstyrelsens arbete som centrala myndigheters och domstolarnas arbete med provning.

Kostnadstäckningsgrad för provning av miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelserna tar årligen ut en avgift för tillsyn och provning av miljöfarliga verksamheter. Ifall tillsynen är överlåten till kommun tar länsstyrelserna ut en lägre avgift som avser att täcka statens prövningskostnader. Avgiftsuttaget följer av bilagan i FAPT och anges med (L) om länsstyrelsen har tillsynen och med (K) ifall tillsynen är överlåten till kommun. Avgiftsbeloppet (K) kan således alltid representera den del av den samlade avgiften (L) som utgör provning. Vidare kan ”tillsynsdelen” av avgiften beräknas genom (L)-(K). Det senare har respektive länsstyrelse gjort och redovisat. Genom att ta bort ”tillsynsdelen” från länsstyrelsernas intäkter för miljöfarlig verksamhet erhålls det avgiftsuttag som ska täcka statens samlade kostnader för provning.

Av tabell 8 nedan framgår statliga intäkter och kostnader för provning av miljöfarlig verksamhet. En jämförelse mellan avgiftsuttag och kostnader indikerar på att kostnadstäckningsgraden för provning av miljöfarlig verksamhet år 2021 var cirka 75 procent. Men sannolikt är kostnadstäckningsgraden ännu lägre då inga *övriga kostnader* för länsstyrelsernas arbete med provning är medtagna i resultatsammanställningen. I sammanställningen är inte heller kostnader för samråd medtaget då Naturvårdsverket anser att samråd i strikt bemärkelse ej kan anses utgöra provning. En provning initieras i och med att en ansökan inkommer till den prövande myndigheten. Med den tolkningen bedöms lagstöd enligt 27 kap. miljöbalken saknas för att avgiftsbelägga samråd.

Tabell 8. De statliga myndigheternas intäkter och kostnader för prövning av miljöfarliga verksamheter

Prövning Miljöfarlig verksamhet (exkl. samråd)	Intäkter och kostnader (tkr)
Intäkter	89 922
Länsstyrelsens kostnader för prövning Miljöprövningsdelegationerna	81 194
Länsstyrelsens kostnader för prövning i Mark- och miljödomstolen	12 540
Domstolsverkets kostnader	19 323
Havs- och vattenmyndighetens kostnader	1 780
Naturvårdsverkets kostnader	4 915
Totala intäkter	89 922
Totala kostnader	119 752

Kostnadstäckningsgrad för prövning av tillståndspliktig vattenverksamhet i mark- och miljödomstol

Prövning av vattenverksamhet skiljer sig från prövning av miljöfarlig verksamhet genom att den sökande betalar en ansökningsavgift avsedd att täcka mark- och miljödomstolens handläggningskostnader. Därutöver betalar också den sökande motpartens, som kan vara staten, skäliga rättegångskostnader om parten gjort en sådan ansökan till domstolen. En rättegångsersättning är således inte att förväxla med avgift. För att beräkna kostnadstäckningsgrad för de ansökningsavgifterna ska täcka jämföras domstolarnas intäkter och kostnader. Denna jämförelse framgår av tabell 1 och indikerar att kostnadstäckningsgraden 2021 var cirka 45 procent. Avgifter och intäkter ett enskilt år är dock av begränsat värde då handläggningen under ett visst år till stor del kan utgöras av ärenden för vars ansökningsavgift erlagts året innan. Räknat på perioden 2017-2021 så är kostnadstäckningsgraden 70 procent.

Statens samtliga intäkter och kostnader för prövning av tillståndspliktig vattenverksamhet i mark- och miljödomstol framgår av tabell 9 nedan.

Sammanställningen inkluderar rättegångsersättningar, men inte kostnader för samråd, och indikerar att kostnadstäckningsgraden för staten som helhet år 2021 var cirka 35 procent. Naturvårdsverket konstaterar att de statliga myndigheternas rättegångsersättningar är låga jämför med kostnad för nedlagt arbete. Den främsta orsaken torde vara ersättning inte har begärts.

Tabell 9. De statliga myndigheternas intäkter och kostnader för prövning av vattenverksamheter i mark- och miljödomstol

Prövning Vattenverksamhet (exkl. samråd)	Intäkter och kostnader (tkr)
Domstolsverkets intäkter	12 038
Länsstyrelsernas rättegångsersättning	2 275
Kammarkollegiets rättegångsersättning	75
Länsstyrelsens kostnader	7 521
Domstolsverkets kostnader	25 849
Havs- och vattenmyndighetens kostnader	615
Naturvårdsverkets kostnader	212
Kammarkollegiets kostnader	4 500
Totala intäkter	14 388
Totala kostnader	38 697

Domstolsverkets och de centrala myndigheternas intäkter och kostnader

Domstolsverkets, Havs- och vattenmyndighetens, Naturvårdsverkets och Kammarkollegiets intäkter och kostnader för tillsyn, samråd och prövning i första instans avseende miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet presenteras i tabell 1 och 2.

Som beskrivits i redovisningsdelen så bygger Domstolsverkets redovisning på att tidsredovisning sker under 2 månader varefter nedlagd tid räknas upp till helår. Naturvårdsverket bedömer, i likhet med vad Domstolsverket själva framfört, att variationer av vilka mål som domstolarna arbetat med under dessa månader riskerar att påverka resultatet och ge en osäkert avseende redovisade kostnader.

Beträffande Naturvårdsverkets kostnader visar resultatet att kostnader för prövningarna vid mark- och miljödomstolen, efter en föregående stigande trend, har minskat något jämfört med året innan. Naturvårdsverket bedömer att minskningen sannolikt beror på att tid kunnat sparas på att deltagande i förhandlingar har skett digitalt under pandemitiden. Att så är fallet kan inte fullt ut beläggas. Det är dock ett rimligt antagande och väcker fråga om digitala förhandlingar möjliggör en mer resurseffektiv prövning.

Länsstyrelsernas redovisning

Länsstyrelsernas intäkter och kostnader för prövning och tillsyn (3§)

Länsstyrelsernas intäkter och kostnader för prövning och tillsyn framgår av tabell 3, 4 och 5.

Sedan några år tillbaka har länsstyrelserna redovisat kostnader för tillsyn och prövning baserat på tidsredovisningar för nedlagd handläggningstid samt en post *övriga kostnader*. Den senare syftar till att fånga övrigt myndighetsarbete som kopplar till tillsyn och prövning för att på så sätt avspegla myndighetens fulla kostnader. Naturvårdsverket bedömer dock att denna post hanteras olika mellan länen och att tidsredovisningar som kopplar mot denna post kan innehålla arbete som inte kan anses vara avgiftsgrundande, exempelvis chefsarbete, planering och kompetensutveckling som inte direkt kopplar till prövnings- och tillsynsverksamheten.

Naturvårdsverket noterar också att storleken på posten *övriga kostnader* i relation till kostnader för nedlagd handläggningstid varierar stort mellan länen, från att utgöra cirka en fjärdedel till att vara dubbelt så hög (se tabell 5). En annan iakttagelse vid en jämförelse av tabell 3 och tabell 4 är att andelen *övriga kostnader* är betydligt större för vattenverksamhet än för miljöfarlig verksamhet. Sammantaget försvårar dessa osäkerheter en närmare analys av länsstyrelsernas faktiska kostnader. Eftersom posten *övriga kostnader* uppgår till cirka 130 miljoner kronor har den stor påverkan på utfallet.

Naturvårdsverket delar dock länsstyrelsernas bild att lönekostnader som redovisas utifrån nedlagd handläggningstid med påslag för OH-kostnader inte motsvarar full kostnadstäckning. Naturvårdsverket noterar också att olika OH-påslag tillämpas. Att OH-kostnader skiljer sig mellan länen är i sig inte konstigt men variationer kan eventuellt också bero på att länen räknar OH på olika sätt.

Tillsyn

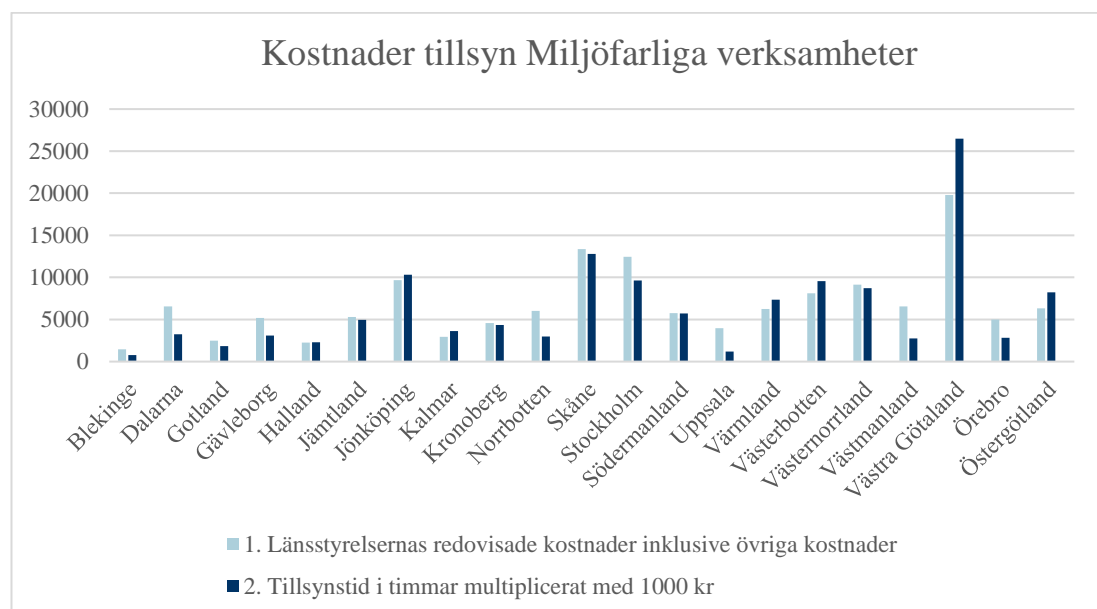
Naturvårdsverket har, som i tidigare redovisningar, även begärt in uppgifter om länsstyrelsernas utförda tillsyn angivet i timmar för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet.² Inom ramen för regeringsuppdraget ”Uppdraget att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken (M2020/00666/Me)” har Naturvårdsverket utrett länsstyrelsernas timkostnad för att utföra tillsyn. Timkostnaden är avsedd att avspegla länsstyrelsens totala kostnader för en timme handläggningstid, både direkta och indirekta kostnader, det vill säga full kostnadstäckning. Naturvårdsverket har bedömt att Sveriges kommuner och

---

² VÄS-koderna som ingår i denna jämförelse listas i Bilaga 2

regioners beräkningsmodell för timavgift är förenlig med de principer som används för att beräkna avgiftsuttag inom staten. Sveriges Kommuner och Regioners beräkningsmodell har dock i vissa delar anpassats till länsstyrelsernas redovisningsmodell. Arbetet med att räkna fram ett länsstyrelsegemensamt timpris har gjorts av länsstyrelsen i Örebro. Resultatet visar att länsstyrelsernas kostnad för en timmes handläggningstid i dagsläget är 1000 kronor vid full kostnadstäckning. Värt att notera är att denna timkostnad ligger mycket nära kommunernas medelvärde för timavgift. Att så är fallet är också av intresse när länsstyrelsernas tillsyn jämförs med kommunernas. Vad gäller tillsyn av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet så är nära 70 procent av den tillsynen överlåten till kommun.

I figur 3 nedan jämförs länsstyrelsernas beräknade kostnader för tillsyn av miljöfarlig verksamhet inkluderat *övriga kostnader* med att beräkna full kostnadstäckning genom att multiplicera nedlagd tillsynstid med 1000 kr.

Figur 3. Jämförelse av två olika sätt att ta fram full kostnadstäckning för tillsyn av miljöfarlig verksamhet. Beloppen anges i tusentals kronor.

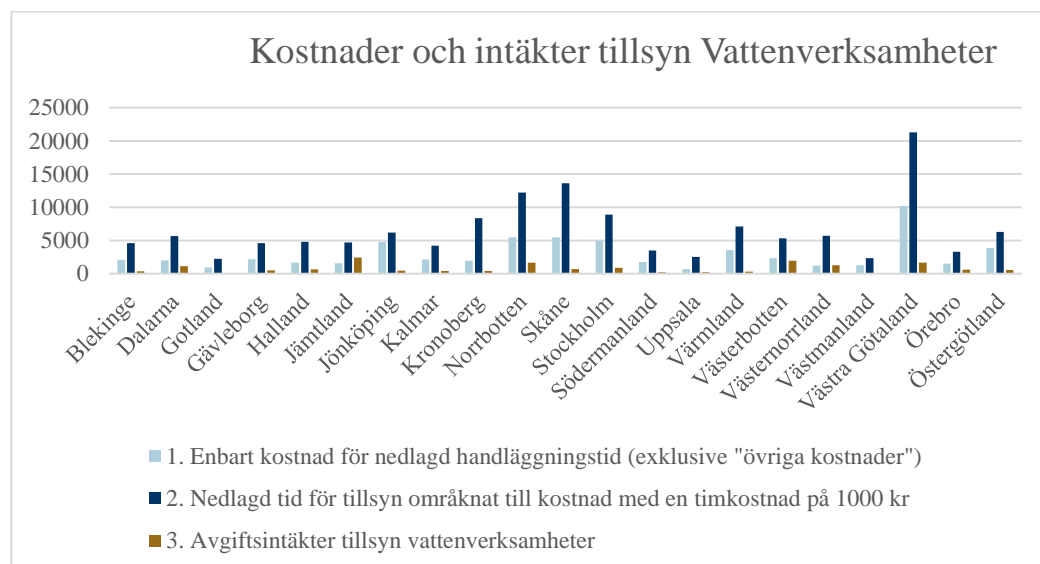
Av jämförelsen konstaterar Naturvårdsverket att för knappt hälften av länen är de olika sätten att påvisa de fulla kostnaderna för tillsyn i stort likvärdig. För resterande län finns en betydande variation. När övriga kostnader inkluderas har några län dubbelt så höga kostnader för att utföra tillsynen jämfört med ett timpris på 1000 kr. Så höga kostnader bedömer Naturvårdsverket inte som rimligt. Resultatet visar snarare att dessa län i posten *övriga kostnader* har medtagit verksamhet som inte kan hänföras till att vara avgiftsgrundande. Några län avviker genom ett omvänt förhållande, att en beräkning på 1000 kr per timme ger den högre kostnaden. En möjlig förklaring kan vara att dessa län redovisar tid på tillsyn som andra län redovisar på övergripande arbete. Sammanfattningsvis bekräftar

jämförelsen i figur 3 Naturvårdsverkets bild att nedlagd handläggningstid tillsyn multiplicerat med 1000 kr per timme är den bästa metoden för att få en rättvisande bild av länsstyrelsernas kostnader för tillsyn. Dock får konstateras att en korrekt tidsredovisning är avgörande för ett kvalitativt resultat. Det förutsätter förutom noggrannhet i tidsredovisning också kunskap om vad som är att beakta som tillsyn enligt 26 kap. 1 § miljöbalken.

Kostnad för utförd tillsyn jämfört med avgiftsintäkter

I den följande analysen utgår Naturvårdsverket från att den länsstyrelsegenomsnittliga kostnaden för tillsyn av vattenverksamheter och miljöfarlig verksamhet ligger på 1000 kr per timme samt att kostnadsberäkningar utifrån timkostnad ger den mest rättvisande bilden. Följaktligen jämförs staplarna 2 och 3 med varandra i figur 4 och 5. För att en jämförelse ska var möjligt med Naturvårdsverkets tidigare FAPT-redovisningar visas även stapeln 1, enbart kostnad för nedlagd handläggningstid (exklusive "övriga kostnader").

TILLSYN VATTENVERKSAMHET

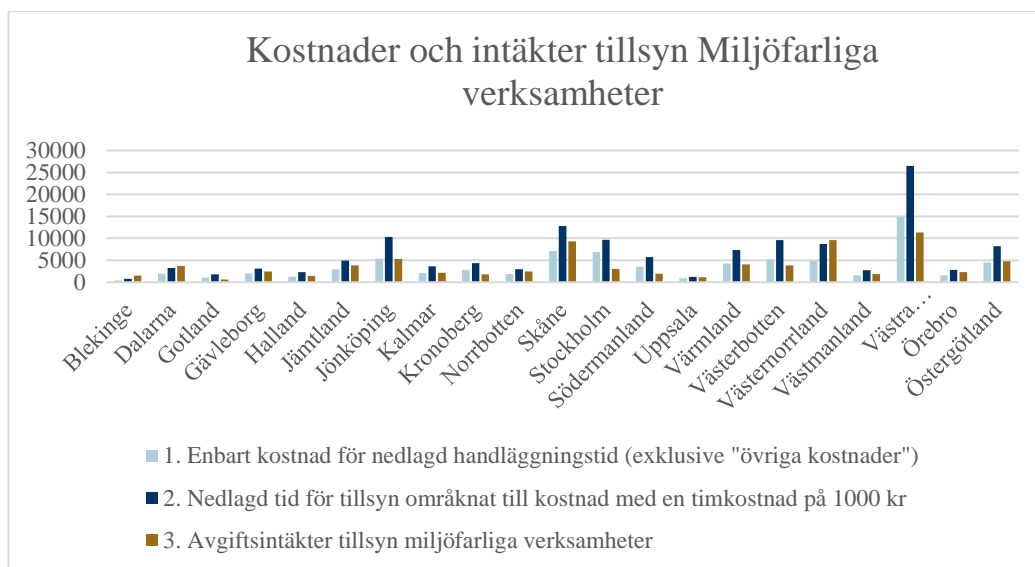
Figur 4. Kostnader för tillsyn av vattenverksamheter med två olika beräkningsmodeller samt intäkter för tillsynen. Beloppen anges i tusentals kronor.

Liksom föregående år visar länsstyrelsernas redovisningar att tillsynen av vattenverksamheter har en mycket låg kostnadstäckningsgrad. För tillsyn av vattenverksamheter bedömer Naturvårdsverket att kostnadstäckningsgraden totalt sett är cirka 15 procent baserat på en timkostnad om 1000 kr.

Enligt FAPT ska timavgift för länsstyrelsens tillsyn över vattenverksamhet betalas efter särskilt beslut av länsstyrelsen. Naturvårdsverket utesluter inte att variationen mellan länen avseende avgiftsuttag, jämfört med kostnader för tillsynen, till viss

del kan härledas till respektive länsstyrelses rutin att ta ut avgift för tillsyn. Avgift gäller dock inte för obefogade klagomål. Naturvårdsverket bedömer att andelen obefogade klagomål är relativt frekvent förekommande inom vattenverksamhet. Dessa ärenden ska dock utredas av tillsynsmyndigheten så långt att de kan avslutas. Vidare ingår i länsstyrelsernas redovisning tid för handläggning av anmälningens ärenden. För dessa ärenden utgår en avgift för handläggning av anmälan. Avgiftens storlek, enligt 3 kap. 12 § FAPT ska avgiftsklass 3 i avgiftsförordningen (1992:191) tillämpas, avspeglar dock inte den tid som åtgår för att handlägga anmälningens ärendena. Nuvarande avgiftsnivå är således låg jämfört med den motprestation som krävs. Då handläggning av anmälningens ärenden utgör cirka 40 procent av den totala tillsynstiden för vattenverksamhet har det en stor betydelse för resultatet.

TILLSYN MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Figur 5. Kostnader för tillsyn av miljöfarlig verksamhet med två olika beräkningsmodeller för kostnader samt intäkter för tillsynen. Beloppen anges i tusentals kronor.

Uppgifter om avgiftsintäkter för tillsyn av miljöfarliga verksamheter är framräknade av länsstyrelserna genom att den sammanslagna avgiften för tillsyn och prövning subtraheras med den avgift som länsstyrelsen skulle ha tagit ut ifall tillsynen var överlåtten till kommun. Därigenom erhålls "tillsynsdelen" av avgiften. För tillsyn av miljöfarliga verksamheter bedömer Naturvårdsverket att kostnadstäckningsgraden totalt sett är 60 procent baserat på en timkostnad om 1000 kr.

Av figur 5 framgår att 18 län har högre kostnader för sin tillsyn än avgiftsuttaget. Tre länsstyrelser har en lägre motprestation av avgiftsuttaget. Förutsatt att redovisningarna är korrekta blir slutsatsen att verksamhetsutövarna inom dessa län år 2021 betalar mer i tillsynsavgift än kostnaden för länsstyrelsernas motprestation.

Sådan avvikelse kan ske enstaka år men över tid bör säkerställas att motprestationen i vart fall motsvarar avgiftsuttaget. Att ha i åtanke för 2020 och 2021 är pandemin och att arbetet med den har tagit resurser i anspråk på länsstyrelserna vilket kan ha medfört att viss tillsyn behövs prioriteras bort. Detta nämner en av länsstyrelserna i sin redovisning till Naturvårdsverket.

Länsstyrelsernas beräknade kostnader för nödvändiga tillsynsåtgärder som inte kan täckas av avgifterna i FAPT (4 §)

Länsstyrelsernas redovisning av beräknade kostnader för nödvändiga tillsynsåtgärder som enligt länsstyrelsernas bedömning inte kan täckas av avgifterna i FAPT bygger på Miljösamverkan Sveriges modell för behovsutredning. Länsstyrelserna har inte särskilt redovisat skäl för sina bedömningar av kostnaderna. Modellen för behovsutredning, med tillhörande beskrivningar, får dock i sig anses utgöra länsstyrelsernas samlade bedömningar och skäl. Naturvårdsverket är i grunden positiv till att modellen tillämpas för att bedöma tillsynsbehovet och att länsstyrelserna använder sig av samma modell.

Överlag när det gäller denna redovisning konstaterar Naturvårdsverket att det är svårt att jämföra olika tillsynsområden med varandra då FAPT inte medger uttag av tillsynsavgifter inom alla tillsynsområden. Länsstyrelsernas behovsutredning omfattar även tillsynsmyndighetens arbete med obefogade klagomål, ett arbete som aldrig kan vara avgiftsgrundande. Vidare bör noteras att om länsstyrelserna skulle genomföra den tillsyn som beskrivs i behovsutredningarna så skulle också sannolikt avgiftsuttaget kunna öka för tillsyn vattenverksamhet och förorenade områden då FAPT möjliggör avgift per timme nedlagd tillsyn. Detta framgår inte i den beräkning som görs i tabell 6

Naturvårdsverket anser även att länsstyrelsernas sätt att beräkna behovet av resurser för att utföra tillsynen riskerar att bli missvisande genom att kringkostnader överskattas. Detta på grund av dubbelräkning där länsstyrelserna först adderar tid som behövs för att utföra tillsynsuppdraget såsom förberedelser, chefstid med mera och därefter multiplicerar behovet av resurs med 800 kr per timme. 800 kr är nuvarande avgift för tillsyn enligt FAPT. När timtaxa tillämpas får antas att den avser att avspegla full kostnadstäckning per timmes nedlagd tillsyn. Det innebär att avgiften även täcker myndighetens kringkostnader för tillsyn så som till exempel kostnader för förberedelser/planering, lokaler, registerhållning, administration och chefer.

Oavsett den eventuella dubbelräkningen som beskrivs ovan kan konstateras att länsstyrelserna bedömer att tillsynsbehovet vida överstiger möjligheten att ta in tillsynsavgifter. Naturvårdsverket bedömer att en mer korrekt bild av kostnader för nödvändig tillsyn som inte kan täckas av avgifter kan uppnås genom att enbart

räkna bedömt behov av tillsynstid för sådan tillsyn där avgiftsuttag saknas eller avgift inte kan tas ut motsvarande behovet och multiplicera denna tid med 1000 kr.

Utvecklingsbehov

Naturvårdsverket ska enligt 10 kap. 7 § FAPT, lämna eventuella förslag med anledning av det resultat som uppkommer i denna sammanställning.

Förbättrad bild av länsstyrelsernas kostnader för tillsyn och prövning

I redovisningen av det regeringsuppdrag *"Uppdraget att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken (M2020/00666/Me)"* som Naturvårdsverket redovisade den 29 mars 2022 har ett antal förslag gällande avgiftssystemet lämnats. Ett av förslagen är att länsstyrelserna vart tredje år ska lämna ett samordnat underlag till Naturvårdsverket som avser genomsnittlig beräknad kostnad per timme för länsstyrelsernas tillsyn. Detta redovisningsunderlag bör upprättas enligt den beräkningsmodell och rutin som är framtagen inom regeringsuppdraget. Naturvårdsverket bedömer att den enklaste, och förmodligen den mest rättvisande, metoden för att beräkna länsstyrelsernas kostnader för tillsyn och prövning är att basera dessa på nedlagd handläggningstid i timmar och en framräknad timkostnad.

Generellt får konstateras att ingen redovisning är bättre än sin svagaste länk. För att möjliggöra välgrundade redovisningar är en korrekt tidsredovisning avgörande. Länsstyrelserna bör därför fortsatt utveckla och arbeta för att tidsredovisningarna sker på samma sätt oavsett län.

Domstolarnas redovisning av kostnader

Naturvårdsverket bedömer att Domstolsverkets metod att extrapolera 2 månaders tidsredovisning till helår sannolikt inte ger ett helt tillförlitligt resultat. Som Domstolsverket själva påtalar kan resultatet variera beroende på vilka ärenden som varit aktuella under dessa månader.

Korrekta uppgifter om kostnader för prövning är av stor betydelse vid bedömning av kostnadstäckning och ifall det föreligger ett behov av att justera avgifter i FAPT. Domstolsverket bör därför överväga att utveckla sin tidsredovisning, och ifall det inte redan är gjort, säkerställa att redovisningen för kostnader för prövning avser full kostnadstäckning.

Förslag om justerade avgifter för bättre kostnadstäckning

Naturvårdsverket bedömer att redovisade uppgifter väl belyser att tillsyn och prövning miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet inte har kostnadstäckning. Med anledning av att Naturvårdsverket i ovan nämnda regeringsuppdrag föreslår nya och justerade avgifter görs inga ytterligare förslag i denna redovisning.

Bilaga 1 Länsstyrelsernas övriga kostnader

Övriga kostnader (tkr)	Länsstyrelserna (samma nlagt (tkr))	BLEKINGE	DALARNA	GOTLAND	GÄVLEBOR G	HALLAND	JÄMTLAND	JÖNKÖPIN G	KALMAR	KRONOBE RG	NORRBOTT EN	SKÅNE	STOCKHOL M	SÖDERMA NLAND	UPPSALA	VÄRMLAN D	VÄSTERBO TTEN	VÄSTER-NORRLAN D	VÄSTMANL AND	VÄSTRA GÖTALAND	ÖREBRO	ÖSTERGÖT LAND
5301. Övergripande planering och samordning inom vattenverksamhet och vattenförvaltning	37 286	693	2 100	178	2 925	891	739	1 722	2 583	2 054	2 103	1 652	2 252	1 420	670	1 269	1 272	1 469	2 043	7 741	693	815
5308. Extern och intern information inom vattenverksamhet och vattenförvaltning	1 808	51	20	90	202	14	18	1	11	115	79	198	13	129	182	18	54	7	111	435	39	21
5309. Kompetensutveckling inom vattenverksamhet och vattenförvaltning	6 008	280	352	42	345	18	117	227	72	169	553	193	165	212	15	136	233	196	252	2 225	103	103
5310. Övergripande inom prövning av vattenverksamhet	10 923	661	538	130	433	1 175	730	601	255	61	376	1 047	87	394	545	413	349	752	48	1 430	660	239
5350. Övergripande inom tillsyn vattenverksamhet	10 191	418	579	91	49	517	487	109	186	951	791	1 614	654	175	192	91	340	230	168	2 092	335	123
5501. Övergripande planering och samordning inom miljöfarlig verksamhet	57 212	867	4 160	1 053	2 865	744	2 148	4 093	765	1 498	3 794	4 378	5 006	1 611	2 680	1 787	2 414	3 690	4 631	4 387	3 115	1 526
5508. Extern och intern information inom miljöfarlig verksamhet	2 994	155	87	191	77	81	30	30	34	14	65	691	143	417	152	75	134	278	118	38	75	109
5509. Kompetensutveckling inom miljöfarlig verksamhet	4 973	24	263	75	214	106	128	173	88	177	247	1 045	419	136	192	118	294	220	174	480	205	195
5516. Prövning av dispenser och alternativ-värden utifrån EU:s industriemissionsdirektiv	165	0	52	0	0	4	0	0	0	0	25	4	0	0	1	0	0	22	0	0	38	20
5555. Miljösanktionsavgifter, åtalansmälan	520	6	29	54	1	3	20	17	2	28	26	105	18	17	4	39	49	28	15	36	0	22
SUMMA	132 080	3 155	8 180	1 904	7 111	3 553	4 417	6 973	3 996	5 067	8 059	10 927	8 757	4 511	4 633	3 946	5 139	6 892	7 560	18 764	5 263	3 173

Bilaga 2 Kompletterande begäran om länsstyrelsernas nedlagda tid (h) för tillsyn

VÄS	VÄS-benämning	BLEKINGE	DALARNA	GOTLAND	GÄVLEBORG	HALLAND	JÄMTLAND	JÖNKÖPING	KALMAR	KRONOBERG	NORRBOTTEN	SKÅNE	STOCKHOLM	SÖDERMANLAND	UPSALA	VÄRMLAND	VÄSTERBOTTEN	VÄSTERNORRLAND	VÄSTMANLAND	VÄSTRA GÖTALAND	ÖREBRO	ÖSTERGÖTALAND	Alla län
535	Tillsyn av vattenverksamhet	4 597	5 664	2 263	4 605	4 787	4 690	6 169	4 212	8 370	12 197	13 606	8 882	3 502	2 545	7 125	5 303	5 720	2 338	21 261	3 290	6 300	137 426
5350	Övergripande inom tillsyn vattenverksamhet	816	1 265	261	229	2 002	1 096	213	396	4 569	1 155	3 520	951	264	612	163	842	548	264	2 618	611	79	22 473
53511	Anmälan enligt 11 kap 9a § miljöbalken	2 799	1 384	821	1 444	1 458	1 202	3 623	2 762	2 047	3 827	4 970	2 856	2 456	1 065	2 870	1 459	2 730	1 002	8 709	668	3 367	53 518
53512	Anmälan enligt 11 kap 15 § miljöbalken	42	0	33	16	65	0	0	7	7	0	1 133	19	3	0	0	3	0	7	193	0	17	1 541
53521	Markavvattning planerad/egeninitierad tillsyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	16	35	0	21	24	0	0	0	97	19	1	264
53522	Dammsäkerhet planerad/egeninitierad tillsyn	144	1 126	0	245	102	827	287	187	367	1 865	181	95	2	160	501	1 477	1 377	202	1 850	786	534	12 313
53523	Övrig vattenverksamhet planerad/egeninitierad tillsyn	580	860	203	1 294	58	357	386	217	400	2 447	1 694	3 056	41	194	1 837	220	26	56	2 413	71	1 671	18 081
53531	Markavvattning händelsestyd tillsyn	49	56	44	234	195	70	202	0	28	133	380	166	11	337	10	21	22	128	434	89	15	2 623
53532	Dammsäkerhet händelsestyd tillsyn	1	56	0	18	17	346	14	10	0	21	65	0	0	0	37	45	16	1	167	47	19	1 024
53533	Övrig vattenverksamhet händelsestyd tillsyn	164	918	903	1 125	890	792	1 443	634	953	2 696	1 648	1 705	726	157	1 683	1 238	856	679	4 781	999	598	25 585
555	Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	762	3 227	1 830	3 078	2 283	4 953	10 313	3 611	4 332	2 968	12 801	9 645	5 706	1 183	7 351	9 558	8 730	2 764	26 488	2 809	8 218	132 608
5550	Övergripande inom tillsyn av miljöfarlig verksamhet	0	0	210	394	139	330	279	640	543	0	2 585	3 075	776	198	79	2 492	410	69	5 875	581	3 622	22 297
5551	Avgifter för prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet	34	179	35	53	143	142	115	239	40	94	240	109	48	77	104	162	47	58	167	34	129	2 247

5553	Planerad/egeninitierad tillsyn av miljöfarlig verksamhet	79	1 092	171	303	456	691	1 283	254	1 265	698	2 126	2 408	1 035	343	1 131	2 689	3 652	341	8 687	126	1 052	29 880
5554	Miljörapporter (inspektion och kontroll)	157	177	95	210	64	591	496	52	456	262	420	394	514	23	416	494	444	88	400	25	211	5 990
5555	Miljö sanktionsavgifter, åtalansmälan (inspektion och kontroll)	10	52	84	3	6	36	29	3	53	40	134	35	27	6	60	87	52	22	60	0	38	835
556	Händelsestyrd tillsyn av miljöfarlig verksamhet	254	512	540	814	376	3 115	5 271	1 032	951	1 287	1 562	1 712	2 412	117	2 081	1 927	3 114	821	5 996	247	1 740	35 882
55570	Övergripande inom tillsyn enligt EU:s industrimissionsdirektiv	0	126	0	0	2	25	218	0	1	0	18	0	23	0	21	132	56	7	420	8	131	1 186
55571	Prövning av dispenser och beslut om undantag från BAT-slutsatser och gränsvärden	0	93	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	47	0	0	0	0	0	27	8	0	175
55572	Planerad/egeninitierad tillsyn av IED-anläggningar	64	456	22	466	520	10	380	354	569	339	2 945	1 206	308	286	1 180	809	348	249	3 275	341	471	14 596
55573	Händelsestyrd tillsyn av IED-anläggningar	75	282	353	651	411	4	1 922	446	85	20	1 351	323	329	80	1 446	477	540	825	1 490	1 033	553	12 695
55574	Miljörapporter för IED-anläggningar	47	132	3	72	60	1	35	0	94	79	542	109	84	23	245	45	4	106	0	166	63	1909
55575	Miljö sanktionsavgifter, åtalansmälan för IED-anläggningar	0	35	0	0	10	2	0	0	5	10	69	5	11	0	3	4	0	20	0	0	1	270
55576	Anmälningssakerna gällande ändring av tillståndspliktiga IED-anläggningar	0	58	90	57	53	0	149	0	185	11	350	0	3	0	34	26	0	82	0	144	55	1605
5558	Anmälningssakerna gällande ändring av tillståndspliktig verksamhet	43	35	228	56	43	7	136	590	87	126	461	271	90	29	245	213	64	77	89	0	152	3 040

